

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Effectibus Finis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

reale objectivum, non vero actuale, quod revera aliud non est, quam effectus.

Arguitur 2. Si Esse cognitum non moveret in genere causae finalis, sequeretur, illam cognitionem esse puram conditionem, sed hoc dici nequit, ergo. probatur sequela, quia nulla conditio variat speciem alicujus causae, sed cognitio variat speciem in potentis appetitivis, quia appetitus naturalis, animalis, & rationalis differunt ex eo solum, quod primus tendat in rem non cognitam, secundus cognitam sensu, & tertius intellectu, ergo. R. negando mi. cum probationis ma. quia videmus, quod potentia, & actus tantum extrinsece distinguantur, & per variationem conditionalem, & circa idem objectum formale, diversos specia actus haberi posse patet de amore viae & patriae, de cognitione Dei intuitiva, & abstractiva &c.

QUAESTIO III.

De Effectibus Finis.

In causalitate finis hic est ordo: Primo enim Agens intellectuale apprehendit aliud quod sibi conveniens per cognitionem sufficientem, nam, ut ait D. Augustinus lib. 3. de Trinit. cap. 2. *Invisi amari possunt, incognita nequaquam*, cognitione habitata voluntas ex naturali sua inclinatione & propensione in bonum, illud amat, affectat & desiderat; Amore, effectus, & desiderio concepto eadem voluntas toto conatu adlaborat, qui & qualiter rem desideratam acquirere, & adipisci possit, intellectus vero ipsi lumine suo demonstrat plures vias, modos & occasiones, quae omnia media dicuntur, quibus res acquiri potest, qua propositione facta voluntas unum eligit potius, quam alterum, & haec omnia inter terminos intentionis. Postmodum vero, postquam voluntas elegit sibi media, incipit per executionem ea applicare, & ordinare ad finem amari acquisitionem, sine illo accepto latatur, gaudet, & sibi complacet in consecutione; sit exemplum vulgare de Medicina: Primo enim intellectus proponit homini laboranti febribus sanitatem, quam ager incipit amare, desiderare & affectare, postea accedit iterum intellectus, & proponit voluntati media, quibus acquiri possit, nempe venae sectionem, sudorem, cholerae expurgationem, qua propositione facta voluntas eligit sectionem, & applicat se, ut exequatur & sanitatem acquirat, sanitas finis fuit, eoque accepto, voluntas latatur, gaudet, & amat de consecutione sanitatis, in eaque quiescit. De his ergo quaritur, an debeant omnes illi actus, qui intercedunt, effectus finis dici? ad quod Respondeo &

Dico I. Desiderium & amor, a quo incipit finis causalitas, & series reliquorum actuum, non est ejus effectus. Ita Doctor q. 4. prologi. Et Scotus: communiter contra Mastrium. Et Probatur ex Doctore citato, ubi ait: Finis non est causa nisi in quantum amatus, & desideratus movet efficiens ad efficiendum, &c. sed finis, antequam ametur & desideretur, ipse non est

amatus & desideratus; ergo antequam ametur, non causet; subsumo; sed finis deberet causare, antequam ametur & desideretur, si amor & desiderium esset ejus effectus, ergo amor non est effectus; nullus enim effectus est, antequam sua causa causet.

Dices: Ille est effectus finis, qui propter ipsum fit, sed amor ille, & desiderium fit propter finem, ergo erit effectus finis. R. dist. ma. qui propter ipsum fit sub ratione finis, concedo ma. sub ratione subjecti, nego ma. & distinguo etiam mi. similiter, & nego consequentiam.

Dico 2. Media non habent rationem effectus respectu finis, sicut nec consequutio, aut amor subsequens consequutionem & possessionem.

Probatur Conclusio quoad singulas partes, & primo quidem de mediis, quia haec habent suum esse, antequam finis intendatur, ut patet de Medicina, quam Deus creavit, sicut & Medicum, & prudens eis tempore necessitatis utetur; nec refert, quod Medicinae non nunquam prius attemperentur, quia hoc tantum per accidens est, nec per hanc attemperationem esse suum accipiunt. Probatur de ipsa consecutione & possessione, quia haec non fit propter aliud, sed nihil est effectus finis, nisi, quod est propter aliud, ergo. probatur mi. quia nemo habet & possidet finem, eoque fruitur, ut habeat, possideat, & eo fruatur, ergo.

Probatur denique tertia pars: Tum, quia gaudium non fit propter finem, sed per finem: tum, quia, sive gaudium & delectatio subsequens quaratur, sive non, fit finis, tum denique, quia acquisito reali sine cessat motus finis intentionalis, sed gaudium illud non cessat tunc, sed primo incipit, ergo illud gaudium non causetur a fine, adeoque non erit ejus effectus. Sed si quis minus rigorose loqui vellet, existimo, quod omnia enumerata in hac conclusione admitti possent esse effectus finis, etiam sub ratione finis, quia omnia subsequuntur ex fine intentionaliter sumpto. Quidquid tamen sit de his

Dico 3. Consultatio de mediis, eorumque electio, executio, & applicatio sunt veri effectus causae finalis, seu finis. Haec est communis, &c.

Probatur, quia haec omnia elicit voluntas, ut allecta & mota ab ipso fine, ergo sunt effectus finis; probatur ant. Quia ideo consultat de mediis, ea eligit & applicat, quia amat & desiderat consequi finem, ergo. Nec refert, quod finis illos effectus non attingat immediate, sufficit enim, quod mediate eos attingat.

QUAESTIO IV.

Quanam Agentia agant propter finem?

Imprimis certum est, nihil posse dici agere propter finem, quod sensu & ratione caret, nam, cum agere propter finem aliud non sit, quam ex electione comparare media ad unum certum finem determinata, quam electionem cum habere nequeant, nec propter finem agere dici possunt: Unde quamvis saepe di-

III.

IV.

Media non habent rationem effectus.

V.

Consultatio & electio &c. finis est effectus.

I.

Quae sensu caret nequeunt agere propter finem.